

Методичний коментар до уроку “На сцені”

Музичні контрасти

Квіткове привітання

Мандруємо лісовими стежинками далі. Удалечині ми бачимо щось незвичайне. Що це може бути? Це великий квітучий кущ!

Показуємо дітям презентацію “[Рододендрон жовтий](#)”.

- Як ви думаєте, яке привітання сподобається цим квітам?
- Що ви їм скажете? А, може, проспіваете? Поміркуйте, які інтонації та рухи будуть доречнішими.
- Яка музика звучить у вашій уяві? Наспівайте її.
- Привітайтеся з квіточками.
- Уявіть, як квіточка привітається з вами. Чи можете показати таке вітання?

Така робота з дітьми не лише активізує фантазію, вчить імпровізувати, а й привчає дітей не боятися нестандартних ситуацій, швидко шукати прийнятний вихід, ховати помилки від глядачів.

Мандрівку до казки може супроводжувати пісня “[Захоплені казки](#)” (музика Євгена Пастухова, слова Любові Яковенко).

Азалія у незвичному місці

Звідки ж до нас потрапила така казково гарна квітка? Зарості **рододендрона жовтого** можна знайти на Поліссі в Житомирській та Рівненській областях. Ще цю рослину можна побачити на Балканському півострові та на Кавказі. Друга назва рослини — **Азалія понтійська**, тобто причорноморська. Адже давні греки Чорне море називали Морем Гостинним або просто Понтом. Коли азалію знайшли у Поліссі, вченим довелося змінити назву.

Родич рододендрона жовтого може рости в наших оселях — це кімнатна рослина — **азалія**.

- Пригадайте, який вигляд мають ці квіти.
- Що спільного у цих рослин?

Знайомимося з композитором

Петро Чайковський — відомий на весь світ композитор, диригент і педагог. Вчився грі на фортепіано з ранніх років. У 14-річному віці залишився без матері й узяв на себе відповідальність за виховання молодших братів. За спогадами молодшого брата Модеста, “наймудріший і найдосвідченіший педагог, найбільш любляча й найніжніша мати не могли б нам замінити Петруся”.

Упродовж 28 років композитор по кілька місяців жив і працював у своїх родичів і друзів у різних маєтках України.

Найчастіше бував у Кам’янці на Черкащині. Тут мешкала рідна сестра композитора Олександра з родиною. За словами брата, цей куточок України був “осяйним пунктом”

для Петра Ілліча, який писав, що тут “знайшов відчуття миру в душі”. За спогадами сучасників, зазвичай стриманий композитор у товаристві сільської молоді змінювався, ставав веселим, навіть співав і танцював. Про Україну композитор писав: “Ніколи за кордоном, навіть серед розкішної південної природи я не знаходив тих хвилин святого захоплення від споглядання природи, яке вище навіть від насолоди мистецтва”.

Загалом понад 30 своїх творів Чайковський написав в Україні, серед яких дві симфонії (одну з них ще за його життя назвали “Українська”), опери, балет “Лебедине озеро”. Тут виникли його романси на вірші Тараса Шевченка і знаменитий Перший фортепіанний концерт, в одній з мелодій якого звучить наспів лірників, а у фіналі Концерту звучить мелодія пісні “Вийди, вийди, Іванку”.

Хоча провідними сферами творчості були опера та симфонія, композитор писав музику майже в усіх жанрах. Музиці Чайковського властиве мелодійне багатство, пов’язане з інтонаціями народної пісні та міського романсу. Водночас Чайковського вважають одним із найбільших симфоністів романтичної епохи.

Чи буває музика кольоровою?

Пригадайте ескізи костюмів фей, які ви розглядали на попередньому уроці. Обговоріть, як музика могла б передати їхні характери.

Послухайте фрагменти “Тема Феї Карабос” і “Варіація Феї Бузку” з балету “Спляча красуня” Петра Чайковського.

- Яка музика зображує кожну з фей? Чому ви так вирішили?
- Як композитор підкреслює різницю між феями? Як ви уявляєте їхні голоси? Їхні рухи? Покажіть танці фей під музику.
- Що нового ви дізналися про цих фей, послухавши музику?
- Які костюми якій феї пасують? Поясніть відповідь.
- Уявіть костюми за музикою. Чи згодні ви з художником-костюмером? Які кольори для костюмів обрав б ви? Чому?
- Доберіть інструмент, який найкраще передає характер кожної з фей.

Подивіться відеофрагменти балету “Спляча красуня” П. Чайковського.

- Чи так ви уявляли рухи фей? Чи сподобалася вам робота хореографа, постановника танців?
- Доберіть або зробіть самостійно фотографії пейзажів до музичних фрагментів, які відповідають характерам Феї Карабос і Феї Бузку.

Відчуй ритм

Сьогодні наше завдання наочно показати дітям різницю між ритмом і мелодією — різні мелодії можуть мати однаковий ритм. Тому зіставимо ритм і мелодії з таким самим ритмом і уважно послухаємо.

- Протупайте або проплескайте в долоні чи долонями по стегнах ритм.

- Поєднайте ритм із мелодією. Пригадайте назви й тривалості нот (див. форзац). Проспівайте “Ti-Ti Ta” під музику або по нотах.

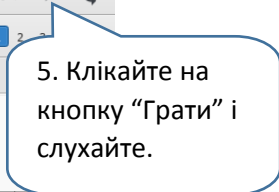
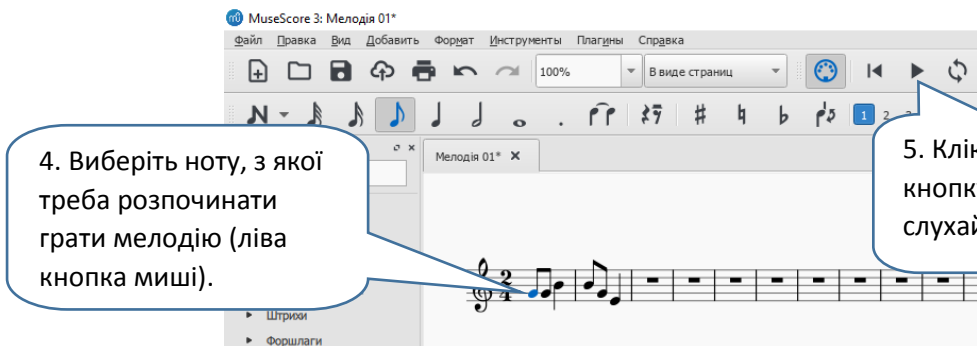
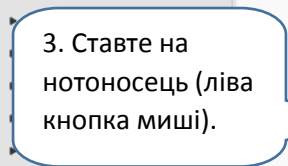
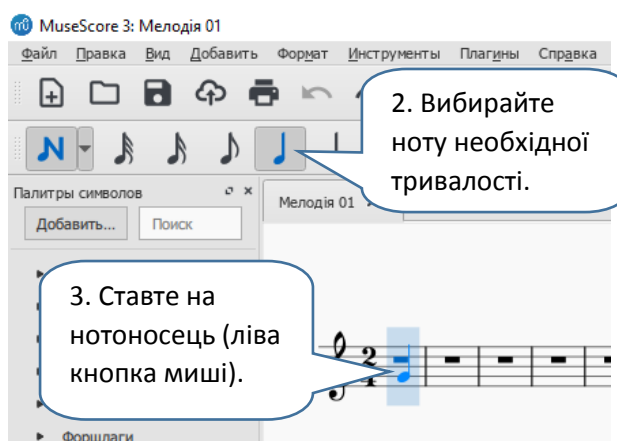
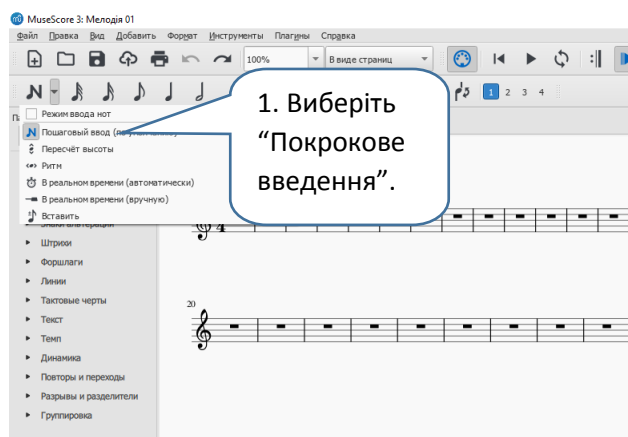

- Чи обом нотним записам відповідає цей ритм?
- А чи однаково звучить мелодія?
- Що є у нот і немає у чоловічків ритму?

Якщо діти можуть грати на якомусь музичному інструменті, запропонуйте їм вигадати і зіграти мелодії із певним ритмом.

- Скільки варіантів мелодій можна вигадати?

Для дітей, які прагнуть більше дізнатися про комп’ютерні технології, завдання може виконуватися інакше: вигадати мелодії із заданим ритмом, набрати ноти в нотному редакторі та зіграти. Учні/учениці 3 класу можуть скористатися безоплатним [редактором MuseScore](#). Діти відкривають файл [melodia1.mscz](#) і набирають ноти.

- Послухайте твори “Тема Феї Карабос” і “Варіація Феї Бузку”. Виберіть у кожному з них фрагмент, який найбільше сподобався. Спробуйте проплескати їхні ритми. У якому з фрагментів було легше відчувати ритм?

Від задуму до прем'єри

Запропонуйте дітям підготувати мінівиставу за однією зі згаданих казок чи за власним вибором.

- Порадьтеся та оберіть фрагмент, який інсценізуватимете.
- Пригадайте, хто працює над створенням вистави, і розподіліть обов'язки.
- Нехай хтось буде оператором і зніме відео на згадку.